

Naša Sloga izlazi svaki 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 for. a za kmeta 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izran carovino više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevradaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se Via Nuova N.º 4 piano I.

Godina VI.

U Trstu 16. Marča 1875.

Broj 6.

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. ožujka 1875.

O čem se sad najviše govori u svoj Austriji, to je put Nj. Veličanstva u kraljevina Dalmaciju. Nj. Veličanstvo će prispieti u Trst dne 2. travnja u jutro. Tom prigodom će otkriti kip spomenik, što su ga postavili tršćani njegovu bratu, pokojnomu nadvojvodi austrijskomu i caru Meksikanskomu, Maksimilijanu.

Dne 6. travnja će se sastati zemaljski sabori. U Českoj se spremaju k novim izborom, što su bili odskora na novo razpisani. Radi načina, kojim se svršio Ofenheimov proces, sve strane novine viču na austrijske porotnike.

U Ugarskoj kao da su našli sidro spasenja u novom ministarstvu, jer mu sva zemlja čestita dobar početak. U Hrvatskoj bit će imenovani novi veliki župani.

U Njemačkoj tjeraju proti katoličkoj Crkvi mak na konač. Sad da će katoličkim svećenikom uzkratiti i plaću iz državne blagajne, ako se nepodvrgnu svibanjskim zakonom. Na isti način da će se postupati i sa činovnicima.

U Franceskoj ima svega dosta, rodoljublja, duha, znanja i bogatstva, samo neima sloge, kakvu da si dadu vladu, jednovladačku ili republiku. U Španjolskoj mladi kralj Alfonso kao da je već sit svoje časti, jer s jedne ga strane stišću naprednjaci, a s druge natražnjaci i Karlovsčevci, koji su ma i ovih danah vojsku ružno potukli. U Srbiji svaki bi pravi Slayen i domorodac želio da se tamošnje državne stvari mudrije i bezstrastnije razvijaju.

Dopisi.

Iz „Slovenskoga Naroda“ vadimo sliedeći dopis iz Istre.

Bravši (čitavši) Lasserjev odgovor na Dr. Vitežićevo interpelaciju, misli bi svak, da v Istri se uraduje (piše u uredih) Slovincem slovenski in Hrvatom hrvatski. Da tema nij tako, razjasnim slovenskemu narodu in sploh občinstvu, kako se v Rovinju v Istri spoštuje §. 19. Pisatelj teh vrstic je 14. apr. 1874. neki vdovi naredil svedočbo siromaštva, da bi potem ne plačala pristojb in kolkov (bni) v nekoji pravdi. Ova svedočba bila je pisana v hrvatskem jeziku. Dne 16. aprila prinese mi vdovica svedočbo nazaj, govoreč, da činovnici c. kr. preture nijso jej hoteli prejeti, ker je ne razumejo, buduč, da je pisana „in ščavo.“ Pisal sem potem v Rovinj na dotično sodnijo, zakaj da nijso hoteli sprejeti moje hrvatske svedočbe, a do denes čakam odgovora. Lasserju moj: „hic Rhodus, hic salta!“

Evo drug dogodjaj! 25. aprila 1874 sem naredil zopet svedočbo siromaštva neki drugi ženi, tudi hrvatsko. Da bi žena ne imela praznih potov in ne gubila časa, naredil sem pod hrvatski original celo italijanski prevod! Dragi bralec (čitatelj!) Ti misliš da sem zdaj ugodil, a motiš se. Žena mi prinese zopet nazaj hojo svedočbo in neki drugi papir (papir je bil tako lep, da sem si mislil, da je bil uže (jur) tam, kamor cesar peš hodi) na katerem je bilo zapisano: „Il certificato di povertà dev'essere scritto in lingua italiana e non in illirica colla traduzione in italiano.“ Podpisa nij bilo! Zakaj ne? Kadar psa tepeš, ti rep mej nogi stavi. Lasserju moj: „Hic Rhodus, hic salta!“ (Kdor hoče videti ta list, na razpolaganje mu je, še ga Hrvatim.) Omne trinum pfectum, dragi bralec! 16. decem. 1874 imeli smo jaz in 2 kmeta posla v preturi v Rovinju. Mej tem, ko nas sodnik zaslišuje, začel se je pisac, kateri niti mahu pod nosom nema, smijati porugljiv, bodoč, da eden mojih kmetov, Šime Brajnović, ene same samca besede nij izgovoril v florentinskem narečju. Šime Brajnović, kateri dosta dobro govori italijanski in ga nij sram, da nosi hrvatski nošnje i da je duhom i telom Hrvat, zavrnil ga je z ostrimi besedami tako, da je pisacu volja prešla, se rugati Hrvat, korenjaku, joštenjaku. Tako se spoštuje lepi hrvatski jezik i naš čislani (časti) hrvatski narod v Istri vsled lepoga §. 19. Lasserju moj: „Hic Rhodus, hic salta!“

Upamo pak, da ne bode to dolgo trajalo, i da se bode naš jezik bolj spoštovan. Narod hrvatski v zapadni Istri počel se je buditi iz svojega spanja, katerega je spal 1200 let odkar se je naselil v Istro. Pomogla je k temu dosta naša tržaška „Sloga.“ „Bratovščina hrvatskih ljudi v Istri“, katero društvo ima lep namen, Istranom slavyanske krvi pomagati, da pošljejo svoje otroke v više šole. (Dobro bi bilo, da bi i Slovenci se malo ozrli na to bratovščino.) Lepo število (broj) hrvatskih Istranov je v naucih v Gradci i drugje, polagoma bodo došli i oni v javno službovanje v Istro, in onda pak bodemo „viribus unitis“ stali „kakor zid ograde“ proti navalu na našo slovensko narodnost.

Ko bi mogli samo še na to priti, da bi i materijalno bolje stali. Dolga je veliko. Komu pak smo dolžni? Italijanom in Karnijelom! Pri lanskim volitvah (izborih) v direktni „reichsrath“ so v zapadnej Istri zmagali Italijanaši z malo večino. A skoro vse glase so dobili s tem, da so rekli: „Kadar ti je potreba turkinje, kdo ti je da? Li ne Italijan?“ Ko bi ineli mi istranski Slovani narodno štedivnico (hranilnicu, šparnu kasu) bi bilo vse drugače. Pa kar še (još) nij, lahko še bode.

Italijani znajo, da njihovemu vladanju nad nami bode svršetek, zato su nas začeli deliti. Ko so leta 1863, dne 13. januarja v porečkem zboru biskup Dobrila in pokojni plovac Jurinac stavili predlog, naj se zapisniki saborskih sej (sjednicah) ne samo italijanski, nego i slavyanski tiskajo, odgovorili jim je poslanec Parisini: „che gli slavi avreberbo diritto di veder pubblicati in slavo i resoconti della Dieta“, pak da „Dieta“ ne znaaje, katerem narečju bi se tiskali zapisniki ali hrvatski ali slovenski, kjer se Slovenci in Hrvatje ne razume mej soboj. (Sic!) Lani je profesor Dr. Benussi v Kopru, rodom Rovinjac, izdal neko geografijo Istre. On istarske Slovane še grši (grdje) razdeli, nego Parisini. On govori da so v Istri Savrini, Fučki, Čiči, Srbo-Hrvati, čisti Hrvati, Morlaci, Črnogoreci, Bezjaki, Vlahi itd. in da ti se ne razumejo mej soboj. Parisinu in Benussu bi odgovoril: „Medice! cura te ipsum.“ Vprašam vas, če li pravi Italijan razumeti Rovinjca, Vodnjanca in viceversa? A hodi po Istri od Slavnik-vrha do slavne Učke naše gore in tja do našega hrvatskega morja, razumemo se vsi in nijsmo „balbettanti quasi ignari della propria lingua.“ Razamemo se vsi, kjer jedna mati nas je rodila. Dokaz podadem še večji v dogodku, pri katerem sem bil pričea (svjedok) sam. Pri trasiranju železnice od Kanfanara v Rovinj bil je mej inženirji i jeden Poljak; govoril je s našimi ljudmi poljski in vsi so ga razumeli — resnica (istina) je, da vsake besede ne. — Govorili so delavci: „Ovo je naš čovjek, jer govori hrvatski, malo drugače zavija.“ Naši ljudje so govorili ž njim hrvatski i on „Poljak“ razumel jih je. Gospodine Benussi! jesmo li „ignari della propria lingua?“ Kad se razume Poljak in Hrvat, a Hrvat in Slovenec se razume še več! Gazite nas dolgo, a uzkrsnuti hočemo, kakor ptič Fenike k lepšej bodočnosti. Opomnil bi vas na besede biskupa Dobrile, koje je govoril 13. januarja 1863 v porečkem deželnom zboru: „Il popolo slavo dorme, ma chi dorme non è morto: chi dorme si può svegliare e, svegliandosi, potrebbe farlo in maniera, che spiacerebbe forse all'elemento italiano.“ Ne žugamo (neprietimo) vam, nego samo rečemo: Vsakemu svoje, vsaki za se, a Bog vse.

U Tinjanu 11. marča.

Kao što je čitateljem „Naše Sloge“ poznato iz raznih dopisih iz srednje Istre i iz Tinjansčine priobćenih u „Našoj Slogi“, u našoj občini stanuju od pamti vieka sami samecati Slaveni izvan četirih obiteljih talijanskoga roda.

Dokle je crkva imala škole u rukama, u ovdješnjoj se je pučkoj školi podučavala mladež u svojem materinskom jeziku; a da bude pravo i peščici Talijanah, učio se je i talijanski jezik. Onda smo svi zadovoljni bili, jer su se naravske pravice jedne i druge stranke jednako štovala.

Mi smo vazda mislili i za stalno držali, da se u pučkih školah ne radi o tom, da se tko nauči kakav jezik, nego o tom da se mladež iz sna probudi, i nabavi znanja u onih stvarih, koje su ljudem u obće a posebno kmetom za tjelesno i duševno življenje potrebne. Jeli sve to moguće u nerazumljivom jeziku? Nije. Ipak u

vrieme Giskrina Ministarstva bio je uveden u ovdajšnju školu učevni talijanski jezik, te je sve dosle.

Hoće tko pitati, kako je bilo moguće, da su se naravske pravice ovdajšnjega slavenskoga puka na taj način potlačile? To se je dogodilo evo ovako. Pod Ministrom Giskrom je bilo občinsko zastupstvo od strane Junte pitano, neka si ono učevni jezik za školu izabere. Ona je bio občinskim glavarom talijan. U tom obziru je on za se i za svoje dobro skrbio. Kmetski zastupnici, jer su ga radi mnogih drugih liepih sposobnostih štivali, jesu na sve njegove želje a tako i na ovu odgovorili i glasovali: *Sior šf, neka bude tako, te najbrže nisu mislili, da će to biti na njihovu vlastitu škodu.*

Ali naši obćinari, vidivši, da škola svojim učevnim talijanskim jezikom ne napreduje, kao što je prije napredovala, nehtjedoše da šalju svoju djecu u školu. Bili su zato više putah multani i na kapitanat u Pazin pozvani. Oni su svagdje i svakomu odkritosrečno odgovorili: Dajte nam školu u našem materinskom jeziku, a mi ćemo drage volje svoju djecu va nju pošiljati. Pošto sve to nije ništa hašnilo, prošle je godine množina ovih obćinarah upravila molbu na školsko zemaljsko Nadzorničtvo u Trst, u kojoj je svoju naravsku želju izjavila, neka izvoli narediti, da se na temelju §. 19. uvede u školu slavenski učevni jezik.

Veoma mi je drago, što vam mogu sada javiti, da je visoka vlada u Trstu pravicu spomenute molbe spoznala i pripoznala. Ovih je naime danah školski zemaljski nadzornik g. Klodić pohodio iznenada našu školu, da vidi što i kako je, pa je učitelju strogo naložio, da od sad unapried imaju se podučavati naša slavenska djeca u hrvatskom jeziku. Tako je pravo, živila vlada!

Iz Žminja 27. veljače.

Na 23. tek. m. u jutro oko 8. satih u ovoj župničkoj crkvi obavljala se je služba božja za polakšanje duše pokojnoga našega miloga biskupa sa mašom i opelom, kojoj uzprkos nepovoljna vremena prisustvovahu osim svih ovdajšnjih svećenikah i množina puka. Kmetski puk Žminjski uzpozna žarku njegovu ljubav prema pravici, njegovu plemenitost čustva, uzoritu dobrostivost, nečuvenu usterpljivost, i neumorenu njegovu radnju i nastojanje, kojim imade zahvaliti providjenje najlepše sgrade blizu ove crkve za stan sadašnjih pomoćnikah, kojoj para nima u cijeloj Istri. S neljeske visine, gdje Njegova duša na krilu božjem mirno počiva, nadamo se, da će ona i odsele milo pogledati na neviljene Žminjce, kojim je njegova uspomena sveta i nezaboravljiva. Lahka mu crna zemljica, Bog ga pomiluj!

Kastavske obćinske stvari.

U opazki, uz koju ste štampali Odgovor na moj članak, što se čita u 2. broju vašeg lista pod gori navedenim imenom, vi ste, g. uredniče, rekli, da ga štampate zato, da mi pružite priliku, nanj odgovoriti i tu stvar razjasniti.

PODLISTAK.

ODZIV IZAZIVU.

„IV. Srbskoj pasmini spada nastavlja pisac: do 60,000 Srbah, što jih Talijani zovu Morlaki, koji biše prevezeni iz Dalmacije i Ercegovine XVI. i XVII. vieka. Napućuju zemlje dolnje Istrije med Mirnom i Rašom. Ovi se nalaze na najnižem stepenu poljodelske umetnosti: lieni su za radnju, osvetljivi i grabežni.“

Pisac nametje ime, koga u Istri nepoznamo. Zaključuje li pisac valjda odtale na srbstvo, što da iz Dalmacije i Ercegovine dodjomo? Ljuto se vara. To odkada su u Dalmaciji i Ercegovini svi Srbi? Najmanje su ove dvie hrvatske zemlje sanjale o srbstvu u XVI. i XVII. vieku. Misli pisac možda na vjeru, po kojoj se počelo narodnosti dieliti? Nipošto! Mi smo svi Katolici, dakle opet Hrvati. Što je dakle na tom? Pisac je čuo negdje da i Srbi govore ovim jezikom, pak da nas još jače razejeba, nazovi on nas Srbima. Ta nestoji ga do poteza pera. Nu neka izadje u junački naš narod pak će vidjeti, da su mu srbstvo španjolska sela.

Nesklada li se srbstvo oto sa odgovorom poreznoga ureda pazinskoga na hrvatski dopis?

Kako da je na tako nizkom stepenu baš taj dio naroda, koji je pod Mletcima bio? Tko u vjetar pljuje na obraz mu pada!

„V. vrhu toga imade u Istri:

„a) do 250 Crnogoracah, spadajućoj k istočnoj crkvi, što no stanuju u Peroju blizu Vodnjana, a biše prevezeni god. 1657 od mletačke republike.“

Ja sam vam zahvalan na tom pozivu, ali moram izjaviti, da ja nisam dužan odgovoriti na onaj Odgovor. A to nisam zato, jer se očito vidi, da pisac onoga Odgovora nije čitao mojega članka, pa ja neću da se s nikim iz objesti pravdam. To sam dužan i to hoću da dokažem.

Ja sam rekao u mojem članku, da je obćina kastavska bila razdieljena na 26 podobćinah; a pisac onoga Odgovora veli, da tvrdim da je imetak zajedničke obćine kastavske bio razpisan na 26 podobćinah. Razdieliti imetak je jedno, a obćinu u podobćine drugo. — Ja sam rekao, da je obćina kastavska, odstupivši obćinarom po koji komad obćinskoga tla uz malen interes, došla do glavnice od 80,000 f.; a pisac onoga Odgovora veli, da tvrdim, da je od toga interesa dopalo obćini do 80,000 f. gotova, koji da sačinjavahu obćinsku glavnicu. Kamo sreće da je tako, ali kolika nije razlika medju glavnicom od 800,000 f. u zemlji, na koju obćina vuče i nevuče svojih interesah, i medju glavnicom od 80,000 f. u gotovu novcu, od tih tobože interesah. — Ja sam rekao, da su se u Brežane i Ružice ugledali i drugi obćinari, to u zatvaranju obćinskoga tla bez znanja i dopušćenja obćinske oblasti, to u neplaćanju obćinskih interesah, pak da je taj nered nanio obćini škode do 50,000 f., jer da se je morala posegnuti u obćinske šume i čak zadužiti; a pisac onoga Odgovora veli, da tvrdim, da je netočnost u plaćanju kamatah od samih Brežanah i Ružičah kriva, što je nestalo ne samo glavnice od 80,000 f., nego da su Brežani i Ružiči i nitko drugi izazvali potrebu ogromna zajma od 50,000 f.! Gdje i kada sam ja rekao, da je nestalo tog kapitala i da se je obćina zadužila za tolik novac? Pa ipak se to ponavlja tri do četiri puta. Kapitala od 80,000 f. nije nestalo i neće, jer zemlja, koja sačinjava taj obćinski kapital, stoji još na svojem mjestu i hoće ostati. Česa je nestalo, jest interes na taj kapital. A to je sasvim druga stvar, kao što je druga stvar imati 50,000 f. škode, i opet druga, zadužiti se za 50,000 f.

I tim sam dovoljno dokazao, da pisac onoga Odgovora il nije čitao mojega članka, il ako ga je čitao, da mu je navlaš podmetnuo stvari, kojih ja nisam rekao. U prvom mu slučaju nisam dužan odgovoriti, a u drugom se nedostojim.

Hoću da završim ovu izjavu, svetujuć Brežanom i Ružićem, kad budu hotjeli odsad unapred što pisati, neka išću pisca, koji čita pisma, na koju mu valja odgovoriti, kao takodjer, koji je voljan na nje sviestno i savjestno odgovoriti.

H—n.

Vriednost česta i duboka oranja zemlje.

Želimo li, da nam zemlje postanu plodnije i rodovitije, nego što su nam dosad bile, a mi jih orimo češće i dublje, nego što smo dosad činili. Većina naših težakah, ako ne i svi, misle da je gnojenje zemlje jedini uvjet njezina dobra ploda; a mi velimo, da

„b) U gornjoj raškoj dolini 3000 Rumunjah što jih ostali Slovjeni nazivaju Vlahi, a Talijani Čiribiri ili Čičiliani — zadnji ostatak naselbine rimske, koji se služe u svom familiarnom govoru, pokvarenim latinskim jezikom kao Rumunji u kneževinah podunavskih, jezikom kojim govorahu pred dva vieka i Čiči.“

Za ove pod rubrikom V. neima pisac narodnosti, jedino kod polednjih daje nam razumjeti, da su se i oni pohrvatili, čim kaže, da jih ostali (ili drugi — altri) Slovjeni nazivaju Vlahi. Nu zašto nije ovim iz svoje pune torbe prišio koju narodnost? — Već je mnogo tih raznih slovjenkih pasminah natrpao, počastio jih sa smjesami sa nikakovim imenom (jer dva imena su nijedno). Iztrošio se jedan, pak nije našao prišivka inoga, nego je ostavio na slobodu, neka jih uzme tko hoće i neka jih krsti, kamo preostaje vode, jer se njegova presušila; a u nas vele: tko na grablje staje, grabljite ga po čelu bije.

Komu nije puklo dosele med očima, kamo smjera učena razprava Ija. Benussa? Težkim srdeem priznaje, da ima Slovjenah više nego Talijanah; nu oni dolaze kao naseljenici, najamnici (coloni) samo, ne kao gospodari u zemlju, malo po malo ne u kompaktnoj masi. Zemlja dakle je talijanska. Hrvati nemogu zahtjevati pravo kakovo, jer bi onda i druge narodnosti po njemu izmišljene mogle isto zahtjevati. Neima dakle ine, nego da odnošaji postoje istakošto dosele, da tako bude po logici talijanski-njemačkoj svima pravo!

Nu n. smatramo da je nastalo već „plemenitudo tempore“, pak ćemo gledati odsele ako i dosele nismo bili kadri, da svaki svoju ovcu triže. A vi, istrijanski sokolovi! pokažite svakom budućom prilikom, da se je mudri vlaho preračunao, pak će i tudja knjiga biti prisiljena o vami drugčije sboriti. (Slušat ć.)

duboko i često preoravanje zemlje ne vriedi ništa manje od najboljega i najobilnijega gnoja. A doista samo onaj tko umije često i duboko orati svoju zemlju, znađe se i najbolje okoristiti priobilnim onim blagom, što no leži u utrobi ove majke neizerpive, gdje se začimlje prvi život svake biljke, prvi zametak svake rastline.

Sadašnjimi njihovimi ratili naši težaži malo kada dopiru do plodovitih donjih slojevah njihovih zemaljah; te ovi ostaju još uvijek nepristupni svim onim zračnim uplivom, po kojih bilje taman žive. Sbog toga ove slojeve netaknute još nikada, nazivljemo zemljom celicom, zemljom djevicom ili ledinom.

A ovi slojevi i jesu taman oni, ka kojima nam se je posegnuti i uteći, kad nas gornji svojim nerodom nevjerit počmu. Još neiztrošeni i neizsisani nikakvim biljem, ovi nam uzdrže u sebi netaknuta ona počela, kojimi se sjeme taman najbolje hrani, i kojim, da uzrode i uzplode, netreba drugo no da k njima pristupi sjeme sunčanimi ždrakami ogrijano.

Rekosmo gori, da nije gnjoj jedini uvjet plodovitosti koje zemlje, i da mnogokrat jedno samo oduboko preoravanje vriedi najboljeg i najvrstnijeg gnoja.

I zaisto, tko dobro gnoji svoju zemlju, taj u nju stavlja njeke sokove i plinove, kojimi se rastline hrane; dočim onaj tko nju duboko preorava, samo u njoj probudjiva one plinove i sokove hranitbene, koji se od prije tu već nahode, ali skriveni i zatpani.

Duboko oranje i preoravanje zemlje tobolje nju mrvli i drobitim zrak u nju lakše prodire i brže se dodirava pojedinih njenih česticah, te ih raztvvara i pripravlja, kako će ih sjeme lakše usitati i s njimi se lakše hraniti.

Pa što oranje dublje i niže, to i zraku pristupnija veća množina zemljenog liesa, te više gotovine plodu sposobne.

No zrak nije jedini uvjet i pomagač plodovitosti; njemu se hoće još dva druga, a to vlaga i toplina. Gdje svega troga nije skupa, bilini ni žilka niti razvitka, jer bez svih trijuh nemože se u isto raztvorit ni pretvorit ijedno tjelo, bilo ustrojno bilo neustrojno. A i zbilje što je lakše, da se raztvori, nego li je meso i led? Ništamanje, stavimo li ova tielesz u mjesto zraku, toplini i vlazi nepristupno, ona nam se za vieke nepretvoriše ni u što drugo. Samo pristojnim i shodnim razmjerjem ovega troga zemlja pravilno može obaviti ono tajno pretvaranje svojih ustrojnih sastavinah, koje taman nazivljemo plodovitošću. A sad tko će udesiti to razmjerje, ako ne često i duboko preoravanje?

Ako je jedna zemlja preveć tvrda i sbijena, ona će lasno izgubiti i zrak i vlagu; dočim će toplinu uzdržati, te stoga prije prisušiti i priplanuti, netom joj malo dažd uzmanjka. Ako li je, naprotiv tomu, zemlja čestim i dubokim preoravanjem postala prha i sdrobljena, biline će lakše u njoj sebi naći dovoljna zraaka, topline i vlage, osim što će se i samo korenje njihovo lakše u njoj pružati i dubljiti, jer neće naći opornosti svom razmicanju u dumbinu ni u širinu.

U ovakova će se zemljištu ista vlaga dulje uzdržati, dočim će korenje lakše i pravilnije razvijati žilice svoje.

Bilinam treba, da u zemlji svedjer nadju dovoljne vode; a to stranom, da uzdrže svedjer u obliku tekućnijem ona počela, koja one iz zemlje izsisavaju i koja imaju kolati po svemu ustroju njihovu a stranom opet, da tim lakše nadoknađe njihovo svedjerno izparivanje kroza lišće. Razumie se samo po sebi, da će uvijek prha zemlja uzdržati više vode nego li tvrda i sbijena, a uslied toga da će biti manje podložna zagrijavanju pod udarcem sunčanih ždrakah, te svojkrat i manjemu izparivanju i manjoj suši.

Sviše je uzroka daklen koristno zemlju orati na duboko, bilo što se tim samo bilje u njoj bolje učvršćiva, bilo što ono iz takove zemlje dobiva bolju i obilniju hranu.

(Svršit će se.)

Istarskim vinogradarom.

Radoštju mogu javiti, da spis o vrsti trsa šipona nisam zaman priobćio u 4. br. „Naše Sloge“, jer su se mnogi čitatelji toga lista poštom oglasili kod mene, da žele dobiti pouzjetjem rozgah spomenutoga trsa — više tisućah. Sve to znači, da su Istrani baš vrlo naprednjaci u ekonomičkoj struci. Zato živili istranski Slavjani!

Svi ti naručnici bili bi već dobili šiponove rozge, ali zbog prejake zime nemože i nesmije jih nitko slati u mokrom mahu da se ne pokvare. Na samo da nastanu topliji dani, hoće im se odmah poslati.

Onim naručnikom, koji su me zaprosili poduku, kako imaju raditi rozgami, evo metodu ili način, u kojoj ja podučavam školsku djecu o vinogradstvu:

Kad ti dodju rozge, odmah jih treba postaviti u vodu, i to avno 2 palca pozgoru. U 3—4 tjedna se već pokažu pupki. Sada

nesme vinogradar više čekati, nego odmah treba saditi rozge na tako vanu razsadišću, da se pupki neumule. Kad nisu rozge u vodi, treba e odmah zaviti u mokru cunju, da neusahnu. Posadjene rozge moraj stati na razsadišću ne ravno, nego nagnjene. Rozge jesu duge 8—24 palca (blizu 50—60^{cm}). Rozga mora biti vrh zemlje blizu 0^{cm} (4 palca). Na tom rasadišću mora ostati rozga 2 godine, a stoga onda valja ju presaditi u vinograd. Svakomu vinogradaru treba uati, da rozge na rasadišću nemogu živiti bez vode, kojom jih valja kad je suho polievati po zahodu sunca.

Ljutomeru 9. marča 1875.

Pernišek Blaž
podučitelj.

FRANINA I JURINA.

Fr. Dakle zaprli su ga!

Ju. Koga?

Fr. Ča nisi štil u „Našoj Slogi?“ —
Devetnajsti paragraf!

Ju. Ma ča je kriv?

Fr. Da je živ.

Ju. Al ćeju, ušamo se, i njega pustit
jedanput na slobodu.

Fr. Moraju.

Ju. Da, ako nutre neumre.

Fr. O neboj se, Jurino, pravda i pravica su od vieka i do vieka,
kako Bog!

Neukû Nauka.

Lakka pomoć proti uši iliti ušenci (čeperi i klopi) pri govedjoj živini jesu saje iz dimnjaka. Postave se saje u kakvu posudu i vodom naliju, da postane gusta i crnkasta sajevica. Njom se po tom peru ušivo (šenčivo) živinče, i u kratko nestane uših. Druga sriedstva, kao n. p. tabak, živo srebro itd. nije dobro rabiti, jer ova živina lahko naškode.

**

O suženju trsa. Poznata je stvar, da gubljenje soka iliti tako rečene vode, koja ciedi iz okah na trsu, ne samo jako škodi trsu i prikračuje mu život, nego je takodjer uzrok, da trs manje i slabije rodi. Naši ljudi, u obće veleć, malo ili ništa na to nepaze, pak se je baš više puti čovjeku čuditi, kako nevoljan trs dađe još i ono malo groždja. Al dobar će gospodar radi navedenih uzrokah uvijek nastojati, il da si rano (kao n. p. od mjeseca Februara do Josipove) obreže svoje trsje, il pa barem da namaže rane ktratom od kamena ugljena. — Nego to, što je rečeno o trsu, valja i o svakom drugom stablu, i tim poljodjelci pozor!

Književne viesti.

Novi listovi. Od nove godine izlazi u Zagrebu jedan put na mjesec novi list za pouku hrvatskim seljakom u gospodarstvu pod imenom „Seoski gospodar“, a nestoji nego samih 50 nč. za cielu godinu. Mi taj velevažni list našim seljačkim gospodarom što toplije preporučujemo. — „Vragoder“, humorističko-satirički list, izlazi u Senju svake nedjelje, ciena mu je 4 tor.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Bjehu imenovani: Č. g. Kraljić Ivan, redovnik reda sv. Benedikta, plovanskim pomoćnikom u Mošćenicah; Č. g. Mabnić Ivan, kapelanom u Plaviji; Č. g. Grosman Eduard, plovanski pomoćnik u Buzetu, kapelanom u Trebiću. Preminuše: Dne 18. Januara Č. g. Anton Bonanno, privremeniti kapelan u Plaviji, u 66. ljetu svojega života; dne 8. Februara M. č. g. Juraj Turčić, kanonik i plovana u miru u Dubašnici na otoku Krku; dne 1. Marča Preč. g. Elij Naz. Stradi, Predstavnik i Plovana u Kopru u 88. ljetu svoje dobe.

Različite vesti.

* + Anton Dekorte. Žalostnim nam je sreem javiti pranu smrt Preč. i veleljubljenoga g. Antona kanonika Decorte, koji je vodio dne 7. tek. mj. u 56. god. svoje dobe od kapi preminuo u Gospodinu! Bio je rodom iz Pazina, te kao harni sin hrvatske istarske zemlje, na kojoj se rodio, branio je odvažno pravo i pravicu kako on veljaše) našega dobroga naroda, podupirajući napredak i narodno dobrostanje. Radi njegovih mnogobrojnih kršćanskih kriještih, ostavio je neizbrisivu uspomenu u srce svih njegovih prijateljah i štovateljah. Bog mu dao pokoj duši!

* Naša bratja Dalmatinci sve to odlučnije napredju na putu oslobođenja svoje mile narodnosti. Oni slavedobitno čimlju tamošnjim toloniašom i paljizom jednu občinu za drugom, pa i prošlih danah pobjediše u Korčuli. — Ali vi, bratjo Istrani kad ćete se već jednoč i vi složiti i sporazumjeti, da si osvojite svoje županije, birajući u nje podestate i zastupnike ljude, koji s vaše krvi i vašega govora? Al vam je morda bolje i volite, da vam u vašoj vlastitoj kući do smrti gospodari i zapovieda mala plaćicah krmjelah i šarenjakah?!!

* Zadarsko poljodjelo društvo odlučilo je izručiti Nj. Vel. Caru kad pohodi Dalmaciju spomenicu, u kojoj se pedlažu više stvari na korist poljodjelstva.

* Za presušenje i uredjenje Neretve carevinsko je vieće namienilo 4½ milijuna for. Neima dvojbe, da će tu veličaznu odluku i gospodska kuća primieti, i nj. veličanstvo Cesar povrditi.

* G. Kikorec, naš mladi i čuveni hrvatski slikar, zapustit će dojdućeg mjeseca Rim, da proputuje Dalmaciju i Crnogoru, namjerom da dovrši svoj rad o sabiranju slikah uzetih iz našega narodnoga života.

* C. k. parnjača „Helgoland“ prispjela je, kako čitamo, nakon velike pogibelji, na Azorske Otoke, gdje popravivši krmilo i ostala, nastavi svoje putovanje.

* G. Fröhlich, poduzetnik istarske željeznice, netom bješe odputovao dne 21. pr. m. iz Vodnjana u Kanfanar, bi napadnut od šestorice lupežah, kojim morade predati sve novce, što jih je sobom imao u svoti od 600 for. Zločinci se dosle nisu našli.

* Utopili se. Dne 23. p. m. prispješe u Zadar, sa otoka Raba, Josip Grgurić-Smurinić, Pere Josipov Pezo, Marko Španjol iz Supetarske Drage, Jadre Furić i Ante Furić iz Mundanij, da prisustvuju jednoj parnici, što se je svršivala na 24. kod ovoga porotničkog suda. Pošto obavivše posle isti dan, prodjoše put Privlake, i tamo stignuvši u kasno doba noći zahtjevaše da ih Šime Begonja preveze do rata Prutne. Begonja nehjaše radi brdjavog vremena i bure, ali sin mu Luka, prihativši čamac tudjeg vlastnika, ukrca se s njima da ih preveze. Sutra dan Šime Begonja uznemiren što mu se sin još nebiaše povratio, odluč se poći u trag, i predišav na ostrov Puntadura, nadje čamac pri kraju blizu istog dva mrtvaca, u kojima namah pozna dvojicu onih Rabljanah, koji su dan prije kod njega bili. Zalud najpomnijvije tražaše i ostale, jer nemogaše saznati o njihovoj sudbini, nu obće je mnenje, da su svi izginuli u valovima.

* Kralj za zastupnika. U obćini Kornjarovi u Ugarskoj, videći ljudi da njihov bivši zastupnik u Saboru, general Dode, nije nikad ništa za njih učinio, namieniše izabrati zastupnikom kralja. „Kralj je, rekoše oni, i onako naš otac, zašto nam dakle nebi bio i zastupnik?“

* Čudno vienčanje. Prošloga se mesopusta udala žena u Českoj, kojoj je bilo 103 godina, a vjereniku joj udovu 60.

* Ljetina će ljetos, kao bi reći biti dobra. Vele da će za kratom i nenavadno dugom zimom nastati prijazno proljetje i ugodno ljeto, koje će nam donieti u izobilju kruha i vina. Bože daj!

* Dvie sestre Ana i Marija, plemkinje Jurmanove, rođjakinje bivšega ministra Giskre, nahodivši se u najvećem siromaštvu, poginuše prošlih danah ovdje u gradu od glada i zime!

Javna zahvala.

Svoj p. n. gospodi, koji su nam oteu, odnosno mužu, tastu i djedu posljednju čast izkazali, zahvaljujem se ovim u ime svih najsrdačnije.

U Kastvu 10. ožujka 1875.

Razcviljeni sin
Vjek. Spinčić.

Sa tršćanskoga tržišća.

Prošloga tjedna prodalo se u Trstu 7000 stari pšenice iz Dunava 118 ₰ star po f. 6.55. Onda 3500 stari iz Tangaroka, 119 ₰ star po f. 7 — 2000 stari iz Albanije po f. 6.10 — 1000 stari ugarske po f. 5.75—6.30. Turkinje (kukuruz) 3000 stari ugarske po for. 4.42; Ovasa 1000 stari iz Albanije po f. 3 za 64 ₰. Sve vrsti žita prodavci ponudjaju uz skonat. — Žir: bademi (mandule) ima malo, dobro se prodaju i u napredak bit će draže. Smokve 8000 ₰ iz Kalamata po f. 9.50 — Vuna iz Bosne 200 Balle blatna po f. 46, 120 Balle iz Preveza po f. 59 Cent. — Ulje dalmatinsko u bačvah po f. 22 po spudu, talijansko i grčko fino for. 30—35. — Za kože čeka se do malo vremena dopušćenje provoza naših kožah u Italiju, onda će prodaja biti bolja; ugarsko-austrijske volovje kože 15—25 ₰ f. 70—73, kravlje iz Kalkuta f. 60—80, skopjeje dalmatinske f. 32—38 Cent. — Treska (bakalar) for. 17—20 Cent. — Masla došlo po željeznici 300 Centi iz Štajerske i Kranjske po f. 55—56 Cent, jako se išće za izvoz, ali buduć da ga u mjestu neima nikoliko, ciena mu skaže, tako da se danas plaća i do f. 59. — Špeh američanski f. 25—36 Cent. — Sećer (cukar) u prahu austrijski f. 19.25—20; Kava Rio f. 46—55 Cent, Malagar f. 55, Cejlon f. 55, Moka f. 71.

Br. 184.

Razglas.

Dne 31. Marča 1875. od 11. ure prije — do 1 ure posle polne, držat će se javna dražba gradjenja nove Crkve i zvonika u Rukavcu po narisu i proračunu, učinjenu od c. k. inženira gosp. Ritschl-a.

Ciena fiskalna jest for. 12871 novč. 94 a. v. Japno, koje je pripravno kod istoga mjesta, bit će poduzetniku navrženo.

Tko želi poduzeti ovu dražbu, ima položiti vadijum od 100/0. Tnalo i uvjeti i liti kondicije ove dražbe mogu se viditi najavivši se upravničtvu iste crkve u Rukavcu.

Glavarstvo obćine Kastavske

dne 10. Marča 1875.

MAROTTI a. r.

Glavar.

Objava.

Častim se objaviti p. n. obćinstvu, osobito onim iz ove okolice, da otvorih trgovinu kože svake vrsti na veliko i malo uz najnižu cieniu, što se može dobiti u ovih krajih.

JOSIP CIOTTI
u Kastvu.

☞ Ovomu je broju dodan prilog „Clenik sjemenja G. Popovića u Zagrebu.“

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1. — 16 Marča 1875.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Caraki dukati (cekinj)	5.21	5.21	5.21	5.21	5.21	5.21	—	5.20	5.20	5.20	5.20	5.20	5.20	—	—	—
Napoleoni	8.89	8.89	8.89	8.89	8.90	8.90	—	8.89	8.89	8.89	8.89	8.89	8.89	—	—	—
Liro Inglesko	11.19	11.19	11.21	11.21	11.21	11.21	—	11.20	11.19	11.19	11.17	11.17	11.16	—	—	—
Srebro priđ (aggio)	105.50	105.50	105.35	105.35	105.35	105.35	—	105.30	105.35	105.50	105.50	105.50	105.50	—	—	—